

Herschmann István gyűjteménye (1773–1790): a 18. sz. érzelmes szerelmi verseit és több latin és magyar verset tartalmazó kézirát. Gyűjtője Herschmann István (Pápa, 1742. dec. 22.–Zirc, 1798. febr. 22.) ciszterci szerzetes. 1767-ben az összeállító *Három szent királyok utazása* c. betlehemes játékát Székesfehérvárott, 1768-ban Győrött előadták.

M. Concionale P. Stephani S. O. C. 1783., H. I. énekeskönyve, ms.

Ir. MATHIA Károly, Dunántúli karácsonyi játék a XVIII. század közepéről, Vig 1954; STOLL 1963; KILIÁN István, 14 történeti betlehemes = Iskoladráma és folklór, Debrecen, 1989. Kí. I.

HERTEL, Johann (16. sz.): erdélyi szász jogtudós, botanikus. 1586–88-ban Bázelen és Heidelbergben, 1589–91-ben Padovában tanult jogot és botanikát; 1592-ben Padovában a botanika előadója. 1593-ban Kornis György levele szerint hazatért. ~ írta Giovanni Antonio Magini *Geographiae universae opus* (Velence, 1596) c. sokszor kiadott művének Erdélyre vonatkozó részét.

Ir. KLEIN, Karl Kurt, Ein siebenbürgischer Geograph des 16. Jahrhunderts = Siebenbürgische Vierteljahrschrift, 1932. M. I.

HERTELENDY Gábor (Pest, 1800. dec. ?–Pest, 1844. okt. 13.): műfordító. Gyermekkorában megvakult, 1814-től a bécsi vakok intézetében tanult, 1820-tól nagybátyjánál élt Sopronban, 1826-tól a pozsonyi, majd a pesti vakok intézetében tanított. 1836-tól Olaszo.-ban, Németo.-ban, Franciao.-ban foglalkozott vakok oktatásával. 1843-ban tért haza olasz feleségével; francia és olasz nyelvmesterként működött. Mechanikával is foglalkozott, különféle szerkezeteket talált fel.

M. Achilles haragja [...] Homerosból fordítva [...], Erre következnek egynehány eredeti magyar költemények [...], Pozsony, 1835.

Ir. DOLEZSALEK Antal, Életleírás, NÚ 1844. nov. 16., 19. O. L.

HERVAY Ferenc Levente (Pozsony, 1919. jan. 7.): történész, bibliográfus. 1937-ben belépett a ciszterci rendbe. 1944-ben Bp.-en történelem-földrajz szakon végzett. 1946–48-ban középiskolai tanár. 1961-ben bebör-

tönöztek. 1963–1981 között az OSZK főmunkatársa. 1983-tól a püspöki kar egyháztörténeti munkabizottságának titkára. 1990-től a zirci apátság szerzetese.

M. Documenta artis Paulinorum, bev. ~, 1–3, 1975–78; Repertorium historicum Ordinis Cisterciensis in Hungaria, 1984; Gyöngyösi, Gregorius, Vitae fratrum eremitarum Ordinis S. Pauli primi eremitae, kiad. ~, 1988; RMNy 1473–1635, 1–2, szerk. 1971–1983 (másokkal). F. K.

HERVAY Frigyes; 1883-ig *Herzfeld* (Bécs, 1874. dec. 8.–Bp., 1946. szept. 5.): újságíró. Középiskoláit Kassán és Bp.-en végezte, 1894-től a Magyar Újság, a Magyar Nemzet, a Magyar Szó munkatársa, 1901-től a Magyarország színházi és irodalmi rovatának vezetője, a krokiírás egyik mo.-i úttörője. 1914–19-ben az Apolló Színpad művészeti vezetője, számos kuplészöveg, kabarétréfa, vers és elbeszélés szerzője. Először állított össze kötetet a m. kabarékban játszott számokból, darabokból (*Magyar Kabaret*, 1–2, Gyoma, 1911).

M. Versek, 1895; Kavicsok, tárcák, elb., Gyoma, 1899.

V. Zs.

HERVAY Gizella (Makó, 1934. okt. 14.–Bp., 1982. júl. 2.): költő. Szilágyi Domokos első felesége. 1952-ben Zilahon érettségizett, majd a marosvásárhelyi színművészeti főiskolán folytatta tanulmányait. 1956-ban magyartanári diplomát szerzett a kolozsvári egyetemen. 1955–56-ban a Napsugár c. irodalmi gyereklapnál dolgozott, 1957–59-ben az Ifjúmunkás szerkesztője volt. 1959–61-ben bukaresti m. líceumban tanított. 1964-től a Művelődés munkatársa, majd az Ifjúsági Könyvkiadó szerkesztője. 1968–71-ben ismét az Ifjúmunkás szerkesztőségében dolgozott. 1976-ban Mo.-ra települt, a Móra Könyvkiadó szerkesztője lett. Szilágyi Domokos öngyilkossága (1976), majd fiuk halála a bukaresti földrengésben (1977) idegeit végképp megrongálta; önkezeléssel vetett véget életének. Személyes és közösségi megpróbáltatásokról ad számot kifejezőmódja szerint tárgyias, jelentése szerint absztrakt-filozofikus szubjektív élménylírája. Nemzedéki életérzése összegződik verseinek posztumusz kiadásában (*Lódenkabát Kelet-Európa szegén*, 1983). Életművének szerves részét alkotják irodalmi-pszichológiai kísérletei, a